

สารบัญ

บทที่ 1	สภาพภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของจังหวัดลำพูน	1
1.	สภาพภูมิศาสตร์	1
1.1	ที่ตั้งและอาณาเขต	1
1.2	ลักษณะภูมิประเทศ	3
1.3	ลักษณะภูมิอากาศ	5
2.	ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	5
2.1	ทรัพยากรแร่	5
2.2	ทรัพยากรน้ำ	6
2.3	ทรัพยากรป่าไม้	7
2.4	ทรัพยากรดิน	8
2.5	ทรัพยากรท่องเที่ยว	9
3.	การปกครอง	9
3.1	ประชากร และการเปลี่ยนแปลงทางประชากร	10
3.2	การบริหารราชการ	11
3.3	การเมือง	12
4.	สภาพทางเศรษฐกิจ	13
4.1	การเกษตรกรรม	14
4.2	การประมง	16
4.3	การปศุสัตว์	17
4.4	การอุตสาหกรรม	17
5.	การพาณิชย์กรรม และการบริการ	20
5.1	การพาณิชย์	20
5.2	สินค้าที่สำคัญของจังหวัดลำพูน	20
6.	การคลัง และการเงิน	21
6.1	การคลัง	21
6.2	การเงิน	23
6.3	การส่งเสริมการลงทุน	23
6.4	แรงงาน และการจ้างงาน	23
6.5	ผลิตภัณฑ์มวลรวม และรายได้ประชากร	25

7. การศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม	26
7.1 การศึกษา	26
7.2 การศาสนา	26
7.3 ศิลปวัฒนธรรม	27
บทที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดลำพูน	29
1. กลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมก่อนการก่อตั้งแคว้นหริภุญชัย	29
2. ความสัมพันธ์ระหว่างทวารวดี ละโว้ และหริภุญชัย	30
3. กำเนิดเมืองหริภุญชัย	31
4. เหตุการณ์หลังก่อตั้งแคว้นหริภุญชัยแล้ว	36
5. เสียดเมืองหริภุญชัยแก่พญามังราย	41
6. เมืองบริวารของแคว้นหริภุญชัย	43
7. ยุคถูกผนวกเข้ากับอาณาจักรล้านนา	46
8. ชุมชนโบราณในเขตเมืองลำพูนที่ก่อตั้งขึ้นในยุคล้านนา	47
9. ยุคตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า	49
10. ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง	51
11. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	54
12. ยุคการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน	57
13. ลำดับวงศ์เจ้าผู้ครองเมืองลำพูน	60
บทที่ 3 มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	63
1. มรดกทางธรรมชาติของจังหวัดลำพูน	63
1.1 พื้นแผ่นดิน	63
1.2 พื้นที่ป่า	64
1.2.1 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดลำพูน	64
1.2.2 อุทยานแห่งชาติคอยขุนตาน	69
1.2.3 อุทยานแห่งชาติแม่ปิง	72
1.3 ต้นน้ำลำธาร และแหล่งน้ำสำคัญ	73
1.3.1 แร่ธาตุ	84

2. มรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน	89
2.1 โบราณวัตถุโบราณสถาน	89
2.1.1 โบราณวัตถุ	90
2.1.2 โบราณสถาน	98
2.1.3 แหล่งโบราณคดี	117
2.1.4 อนุสาวรีย์ที่สำคัญ	123
2.1.5 สิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมือง	124
2.2 ศิลปหัตถกรรม และงานช่างท้องถิ่น	128
2.2.1 สถาปัตยกรรม	128
2.2.2 จิตรกรรม	133
2.2.3 ศิลปหัตถกรรม	134
2.3 ภาษา และวรรณกรรม	137
2.3.1 ศิลาจารึก	137
2.3.2 วรรณกรรมพื้นเมือง นิทานพื้นเมือง	142
2.4 การละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์ และดนตรี	161
2.4.1 การละเล่น	161
2.4.2 ดนตรี	167
2.4.3 นาฏศิลป์	175
2.5 ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	177
2.5.1 การแต่งกาย	177
2.5.2 ประเพณีที่คนในท้องถิ่นยึดถือปฏิบัติ	180
บทที่ 4 ภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีท้องถิ่น	213
1. การทำมาหากิน	213
1.1 ลักษณะการทำมาหากินของชาวลำพูน	213
1.2 งานด้านเกษตรกรรม	220
1.3 งานด้านหัตถกรรม	230
2. การรักษาโรค	242
3. การกินอยู่	246
4. ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี	248
5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	249

บทที่ 5	เอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน	253
1.	เอกลักษณ์ทางธรรมชาติ	253
2.	เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม	297
บทที่ 6	บุคคลสำคัญของจังหวัดลำพูน	285
1.	บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์	285
2.	บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม	297
บทที่ 7	พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาท้องถิ่น	321
1.	การเสด็จพระราชดำเนินในการพื้นที่จังหวัดลำพูน	321
2.	โครงการตามพระราชดำริในจังหวัดลำพูน	325
บรรณานุกรม		329